

Byggnadsminnesförklaring av bryggstuga, stall, kornlada, ladugård, vagnsbod samt två härbren på fastigheten Kroksgård 3:1, Rödö sn, Krokoms kn

Frågan om byggnadsminnesförklaring väcktes 1983-03-08.

Byggnadsnämnden har godtagit byggnadsminnesförklaringen.

Fastighetens ägare har godtagit de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Länsmuseet har under hand tillstyrkt byggnadsminnesförklaringen och de föreslagna skyddsföreskrifterna.

Rödön är en av de bygder i Jämtlands län som är rikast på kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Bygden ligger också centralt i det öppna storsjölandskapet, som är mitt i landet genom den visuella kontakten mellan uråldrig, öppen kulturbygd och fjällen. Inom Rödö socken upplevde jordbruket en högkonjunktur i slutet av 1700-talet och under större delen av 1800-talet. Bygden präglas av många stora och välbyggda gårdar. De enskilda byggnaderna är ofta av ovanlig storlek och det finns många på varje gård. Ett typiskt exempel på en sådan gårdsmiljö är gården Kroksgård 3:1 med byggnaderna i huvudsak från 1700-talets slut och 1800-talets början.

Bryggstugan är uppförd på en grund av kallmurad kalksten och skiffer. Huset byggdes under senare delen av 1700-talet. Det har timmerstomme och stående lockpanel. Taksprånget är inklätt. Hängrännorna är av trä och vilar på konsoler av trä. Taket har två-kupigt tegel. Byggnaden är målad med Falu rödfärg. I fasaden mot nordväst finns två stycken vitmålade par-dörrar med dörrblad med två speglar. Dörrfodren är profilerade och överstyckena är utsirade och profilerade. De flesta fönstren är 12-rutade men på bottenvåningens gavlar samt nordvästra långväggen finns 16-rutade fönster. Fönsterfodren är släta och fönsterblecken är av trä med undantag för några, som är i plåt. Byggnaden har två slätputsade skorstenar med murad, slätputsad krans. Även interiören i bryggstugan är mycket välbevarad. Den östra förstugan har golv av plank, grönmålade sockel och väggar av bilat timmer. Här finns spegeldörrar med profilerade dörrfoder målade i blågrå originalfärg. Östra stugan har golv av brunmålat spontat virke och väggar av betat timmer. Rummet har spegeldörrar samt en dörr i stående, slät panel, alla målade i blågrå originalfärg. Bakugnen är putsad. Torkskåpet vid bakugnen har utanpå sittande luckor av hela trästycken. En

Öppen spis är sammanmurad med bakugnen. Den är kalkputsad, står på träsockel. I spisen finns en järnspis inmurad. Den östra kammaren har samma slags fasta inredning som östra stugan. Den västra förstugan har pappspända och tapetserade väggar samt spegeldörrar målade i gråvit oljefärg. Förutom till skrubben har dörrarna profilerade dörrfoder. Taket är i kritad lockpanel. Kökets golv och väggar är lika de som finns i förstugan. I den öppna spisen finns en vedspis inmonterad. Spisen är kritad. I rummet finns väggfasta skåp. En pappersremsa med tryckt mönster i vitt och blått är klistrad på taklisten. Den västra kammaren är, förutom väggarna, i lik köket. Väggarna har vitmålad panel upp till 80 cm över golvet. Däröver är väggarna pappspända och tapetserade. Övre planet har golvbjälklag på åsar med golvvirke av släthyvlad, obehandlad plank. Västra delen har väggar av stående slät panel, delvis stänkmålad. Östra delen har väggar av bilat, obehandlat timmer. Här finns ett flertal spegeldörrar med profilerade dörrfoder i originalfärg. I västra delen finns en slät taklist samt en slätputsad vit öppen spis. Taket är av slät panel, vitmålad och i övrigt obehandlad.

Stallet uppfördes 1787 med stomme i bilat timmer. Byggnaden vilar på en grund av kallmurad, huggen sten. Tillbyggnaden mot nordväst har lockpanel. Taket är av omålad pannplåt. Dörren är av stående breda bräder. Såväl dörr som fönster har raka profilerade överliggare. Mot nordväst finns träkonsoler för hänggränna av trä. Byggnaden är målad i falu rödfärg.

Ladugården är uppförd med timmerstomme på en grund av kliven granit och kalksten, som delvis tätats med bruk. Vattenrännan av trä är delvis bevarad. Taket är numera täckt av två-kupigt tegel men var tidigare spåntäckt. Fönsterfodren är släta och vitmålade. Byggnaden är målad i falu rödfärg. Till ladugården hör en kammare-del. Denna har regelstomme i väggarna med lockpanel av okantade lockbräder. Tillbyggnaden mot sydost var ursprungligt ett grishus. Det har timmerstomme med stående slät panel. Grunden är av huggen granit. Byggnaden har numera tak av eternit men hade tidigare spåntak.

Vagnboden har väggstomme i bilat timmer och grund av kallmurad sten. Dörren är en spegeldörr. Dessutom finns två dubbla slagportar av stående spontad panel. Taket är täckt med två-kupigt tegel.

Kornladan är sammansatt av olika delar med väggstomme delvis av bilat timmer, delvis av stående lockpanel. Byggnaden vilar på en grund delvis av kallmurad sten, delvis en plintgrund av natursten. I norra delen har timmerfasaden ett mittenband av stående panel. Den dubbla slagporten är av stående, slät panel. Mot sydost finns en körbro ned stennur. Hela byggnaden har spåntak. Byggnaden upprustades under 1982 med statliga byggnadsvårdsmedel.

Strax intill kornladan, mot nordväst, ligger ett härbre, uppfört under 1800-talets början. Härbret har väggstomme i timmer, fönsterluckor av stående panel, dörr av liggande bräder och markerad dörröverliggare. Härbret har nu eternittak och vilar på stockar.

Ytterligare ett härbre ligger en bit sydost om ladugården. Även det har

väggstomme av timmer, fönsterluckor av stående bräder och eternittak. Dörren, som ligger under ett utskjutande loft, är av stående bräder och präglad av ett rutmönster. Inom skyddsområdet finns även ett boningshus uppfört 1924, en jordkällare, en bagarstuga från 1800-talets slut samt en vedbod, ursprungligt uppförd under början av 1800-talet men senare påbyggd flera gånger.

Bryggstugan, stallet, ladugården, vagnsboden, logen och de två härbrena bevarar egenarten hos gången tids bebyggelse och är med hänsyn därtill att anse som synnerligen märkliga.

Länsstyrelsen förklarar, med stöd av 1 § lagen (1960:690, ändrad och omtryckt 1976:440) om byggnadsminnen, de rubricerade byggnaderna på fastigheten Kroksgård 3:1, Rödö socken, Krokoms kommun, Jämtlands län, för byggnadsminne.

Länsstyrelsen meddelar enligt 2 § samma lag följande skyddsföreskrifter:

1. Skyddsföreskrifternas pkt 2-7, 9 omfattar bryggstuga, vagnsbod, kornlada (loge), stall, ladugård samt två härbren. Byggnaderna har markerats med rött på den bifogade kartan. Fastighetens övriga byggnader omfattar av punkterna 7-9 i skyddsföreskrifterna.
2. Skyddsföreskrifterna berör ovannämnda byggnaders exteriörer, samt bryggstugans planlösning.
3. Byggnaderna får ej rivas eller flyttas.
4. Byggnaderna får ej till sitt yttre byggas om eller förändras på annat sätt.
5. Bryggstugans planlösning får ej förändras.
6. Underhållsåtgärder som rör exteriören såsom ommålning samt reparation av timmerfasader, träpanel, takbeläggning, skorstenar, fönster, stensockel o s v ska utföras på sådant sätt att byggnadernas kulturhistoriska värde inte minskas. Innan underhållsåtgärder vidtages enligt ovan ska samråd ske med länsstyrelsen som också lämnar råd och anvisningar i dessa frågor.
7. Det på karta tillhörande dessa skyddsföreskrifter markerade området får inte bli föremål för väsentlig förändring. Eventuell nytillkommande bebyggelse måste utformas och placeras på ett sätt som inte förvanskar områdets kulturhistoriska värde. Såväl ändringar i befintlig bebyggelse som eventuell ny bebyggelse får först komma till stånd efter samråd med länsantikvarien.
8. Om någon av fastighetens icke byggnadsminnesförklarade byggnader skadas av brand eller annan våda, får de återuppbyggas såvida anpassning sker till den allmänna karaktären hos de kringliggande byggnaderna, samt till områdets kulturhistoriska värde. Sådana

förändringar, som nämnts under denna punkt, skall utföras under länsstyrelsens kontroll.

- 9. Området kring byggnadsminnet skall hållas i sådant skick att byggnadsminnets utseende och karaktär inte förvanskas.

Om ändring av byggnadsminne i strid med skyddsföreskrifterna anses nödvändig för att byggnaderna ska vara till nytta eller sådan ändring i övrigt kan anses påkallad av särskilda skäl, kan länsstyrelsen enligt 3 § lagen om byggnadsminnen meddela tillstånd härtill.

Enligt 14 § lagen om byggnadsminnen gäller detta beslut omedelbart även om det överklagas.

./.
Besvär till kammarrätten i Sundsvall, se bilaga.

I den slutliga handläggningen av detta ärende har förste länsassessor Erik Berglund deltagit.

Lars Calleberg
länsråd

Ingvar Jansson
länsantikvarie

Den som vill överklaga länsstyrelsens beslut skall göra det skriftligen genom besvär hos kammarrätten i Sundsvall.

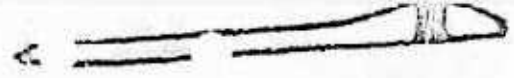
Besvärshandling skall ha kommit in till kammarrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fått del av beslutet.

I besvärshandlingen, som skall vara egenhändigt undertecknad av klaganden eller hans ombud, skall anges det beslut mot vilket talan förs, vad som yrkas samt de omständigheter som åberopas till stöd för yrkandet. Klaganden bör vidare uppgi bevis som han vill åberopa och vad han vill styrka med varje särskilt bevis.

Klaganden bör i besvärshandlingen uppgi namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer.

Insända besvärshandlingen med posten skall det ske med betalt brev adresserat till: Kammarrätten, Fack, 851 01 SUNDSVALL 1.

Bagerstuga

Källare

Boninghus

Stall

Bord till stallet

Härb I

Kornlada

Vagnbod

Vagnbod

Härb

Härb

3:3

2:5

II

KROKSGÅRD